

Ristiriita eli konflikti

Kaikkien kiinnostavien kertomusten ytimenä on lukijaa kiinnostava ristiriita eli konflikti. Konflikti rakentuu yleensä seuraavasti: A (eli joku henkilö) haluaa jotakin (B), mutta jokin tai joku (C) estää häntä saamasta, mitä hän haluaa. Useimpien vastakkain ovat ihminen ja luonto, ihminen vastaan toinen ihminen tai ihminen vastaan oma itsensä. Esimerkiksi ihminen voi taistella luonnonvoimia vastaan, kilpailla rahasta ja vallasta toisen ihmisen kanssa tai painiskella omien ristiriitaisten aikomuksiensa keskellä. Ristiriita luo tekstiin jännitteen, joka kantaa sen alusta loppuun asti.

Ristiriita voi olla henkilön ja juonen kuljettamisen kannalta katsottuna sisäinen tai ulkoinen - useimmissa kertovissa teksteissä ovat mukana molemmat. Ulkoinen ristiriita huipentuu aina tekstissä jonkinlaisessa kriisissä, joka aiheuttaa käänteen juonen etenemisessä. Esimerkiksi kävisi

vaikka kertomus maratonjuoksijasta, joka hyytyy viimeisen kilometrin aikana. Usein tällainen ulkoinen ristiriita laukeaa vasta tekstin loppupuolella, esimerkiksi salapoliisiromaaneissa rikollinen paljastuu tavallisesti vasta viime sivuilla.

Sisäinen ristiriita syntyy, kehittyy ja huipentuu tekstin henkilön sisällä. Henkilö joutuu ratkaisemaan jonkin häntä vaivaavan ongelman, tekemään valinnan tai ratkaisun, joka on hänelle merkittävä. Kriisi ratkeaa, kun henkilö saa selvyden siitä, mitä tahtoo. Useat klassiset draamat, vaikkapa Shakespearen tai antiikin kreikkalaisten draamakirjailijoiden näytelmät, rakentuvat niemenomaan päähenkilöidensä sisäisten ristiriitojen varaan. Ulkoiset ristiriidat ja juonen käänteet kulkevat niissä rinnan henkilön sisäisen kehityksen kanssa.

Seuraavat harjoitukset ohjaavat rakentamaan ristiriidan tekstiin.

1 Valitkaa hyvin tuntemanne novelli tai vaikkapa tunnettu satu tarkastelun kohteeksi. Pohtikaa pienryhmissä seuraavia kysymyksiä:

- Mitkä ovat tekstin perusristiriidat: kuka haluaa ja mitä, ja mikä / kuka estää häntä saamasta haluamansa? Näitä ristiriitoja voi toki löytyä tekstistä useitakin, riippuen siitä, kenen näkökulmasta tarinaa tarkastellaan.
  - Mitkä näistä ristiriidoista ovat ulkoisia, mitkä sisäisiä?
  - Mitkä esteet estävät ulkoisen, mitkä sisäisen ristiriidan ratkaisemista?
  - Missä vaiheessa lukijalle selviää, miten ristiriidat tulevat ratkeamaan?
- Ratkeavatko ulkoinen ja sisäinen ristiriita tekstissä samanaikaisesti?

2 Keksikää mielikuvitushenkilö, jolle valitsette jonkin pyrkimyksen. Ottakaa paperi ja alkakaa kierrättää sitä ryhmässä niin, että ensimmäinen kirjoittaa siihen tämän pyrkimyksen, seuraava taas keksii jonkin syyn, mikä estää häntä saavuttamasta sitä. Seuraava ryhmän jäsen keksii jonkin keinon, jolla tämän pyrkimyksen saavuttaminen kuitenkin olisi mahdollista, ja seuraava taas kehittää jonkin esteen, ja niin edelleen. Kuinka pitkälle tarinassa pääsette, ennen kuin se sortuu omaan mahdottomuuteensa?

ESIMERKKI:

Liisa haluaa ammattilaiskoripalloilijaksi.

Mutta hän on vain 160 cm pitkä.